

KÜRTÖS

XVII. évfolyam 10. szám

Közéleti havilap

2019. október

Ára 0,50 EUR

Visszatekintő „70” Előretekintő

Életünkben mindig vannak olyan szakaszok, amikor illik megállni, visszatekinteni, mérleget vonni a mögöttünk hagyott időről, legyen az magánember, polgári társulás, vállalkozó vagy intézmény. A Csemadok életében úgy általában az országos közgyűlések időszakai ezek, vagy pedig az ötvenkénti magunkba tekintés, a közös munka értékelése és a fokozottabb egymásra figyelés.

Országos szervezetünk az idén fennállásának 70 éves jubileumát tartja. Ez már egy tiszteletre méltó kor, idő, melynek kitöltésében a felvidéki magyarság nagy hányada részt vett vagy tagként, vagy pártolóként, vagy szimpatizánsként. És nem az idő kitöltésén, hanem a tartalmon van a hangsúly. Mi, idősebbek, akik majdnem a kezdettől fogva ott voltunk a szervezet létrejötténél, elmondhatjuk, hogy ezek micsoda idők, fellángolások és tettek voltak! Bár megélhetnénk ilyeneket ma is. Nem a kor nehézségeit és szellemét sírjuk vissza, hanem azt az egymásra találást, egymásba borulást, összefogást, segítő készséget, lelkesedést, amivel átvészeltük a nehéz sorsú időket, és szüleink elindították ezt az újszülöttet, a Csemadokot a világba, hogy legyen mibe kapaszkodnunk, miben reménykednünk, hogy talán lesz ez másként is.

Hetven évvel ezelőtt, pár évvel a második világháború után új, eddig ki nem próbált társadalmi rend alapjait kezdték lerakni, és ehhez minden dolgos kézre szükség volt. Társadalmi kirekesztéssel, megfélemlítéssel, elnyomással nem lehetett az embereket megnyerni, csak úgy, ha mindenkinek egyforma lehetőséget adnak anyagi, testi és lelki fejlődéséhez, kedvet az ország újjáépítéséhez, még ha ez látszólagosan is volt csak igaz. De micsoda különbség volt ez az előtte való négy évhez viszonyítva!

(Folytatás a 10. oldalon)

Szent István-díjban részesült a 70 éves Csemadok

Dr. Prokop Mária adta át a Csemadoknak a Szent István-díjat. A Szövetség munkáját kiemelve néhány, a szlovákiai magyarság érdekei mellett kemény, elvhű kiállást Duray Miklós méltatta.

A 2019-ban tizenhetedik alkalommal átadott Szent István-díjat jelképező szobor Melocco Miklós alkotása; a királyt ábrázolja, amint a keresztet mindkét kezével magasba emeli nemzete előtt. A díjazottakat minden évben közvélemény-kutatás és internetes szavazás után választja ki az alapítvány kuratóriuma.

A Szent István-díj Alapítványt Bihari Antal, a Körzeti Televízió Esztergom vezetője 2001-ben hozta létre az össz-magyarországi kulturális életének segítésére, a kulturális örökség védelmére.

A díjjal elsőként Orbán Viktor miniszterelnököt tüntették ki, de birtokosai között van Nemeskürty István, Makovecz Imre, a Püski házaspár, Tőkés László, Kallós Zoltán és Duray Miklós is.

(-)

CSEMADOK 70

*„Csak ha az ember felfogja, hogy az élet értelme a közösség szolgálata,
lesz képes arra, hogy nehézségeivel bátran és sikert remélve dacoljon.”*

(Alfred Adler)

Hétköznapi hősök - Írjunk történelmet!

A fenti címmel indított pályázatot a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet. A Kárpát-medencei szintű pályázat célja, hogy a diákok feltérképezzék lakóhelyük történelmét, a saját közösségükért felelősséget érző, annak érdekeit szem előtt tartó és ilyen szellemben cselekvő személyek tetteit feldolgozzák és közkinccsá tegyék. A pályázat kiértékelésére Nagymegyeren a Plauter-kúriában került sor szeptember 17-én.

Lakatos Mihály, az Emberi Erőforrások Minisztériuma - Kiemelt Kulturális Ügyek Főosztályának osztályvezetője ismertette a pályázatot és Huszár László, az SZSZMI igazgatója pedig a pályázat lebonyolítását. Rancsó Andrea, a Felvidéki Értéktár Bizottságának szakmai elnöke köszöntötte, majd méltatta azokat a személyeket, akik önkéntes munkájuk révén közösségük fontos közéleti szereplőivé váltak és akiknek munkásságát ebben az évben a Hétköznapi Hősök pályázatban is feldolgozták. A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet oklevéllel és emléklappal ajándékozta meg őket.

Járásunkból a Hétköznapi Hősök emléklapok Lőrincz Sarolta Aranka érdemelte ki, aki aktív részese nemcsak szülőfaluja, Ipolybalog kulturális életének, hanem a szélesebb régióban, az Ipoly mentén, sőt a határ túloldalán is ismerik tevékenységét. Munkáival nagyban hozzájárult a település és a palóc régió történelmének, hagyományainak megismertetéséhez, gyűjtéseivel megörökítette ezeket, és folklórcsoportjával élővé is teszi a múlt értékeit. Könyvei segítségével a népszokások, a népi hagyományok, a régió történelme elevenedik meg és válik elérhetővé több generáció és más vidékek lakói számára is. Az oral history, azaz elbeszélte történelem módszerét választva, valamint saját tapasztalatait felhasználva a fiatalok számára is érthető és érdekes módon mutatja be elődeink életét, gondolkodásvilágát, a nagy történelmi fordulópontokat vagy éppen a hátszágban maradt emberek mindennapjait. Lőrincz Sarolta Aranka tehát a kultúra jó értelemben vett napszámosa, aki ha kell, mesél a régi időről, vagy épp könyvbemutatót tart az iskolákban, falusi könyvtárakban, különféle összejöveteleken, mesedélután az óvodákban, fellép falunapokon és fesztiválokon a hagyományörző csoportjával, írja a falu krónikáját, gondozza a helyi falumúzeum anyagát, amelynek szakavatott tárlatvezetője is egyben.

Aranka néni egy nem mindennapi egyénisége a Palócföldnek, akinek hite, energiája, kitartása példa lehet sokunk számára. Munkásságát, tevékenységét az Ipolyi Arnold Alapiskola négy tanulója, név szerint: Cseri Gabriella, Dobos Rebeka, Hlavács Réka és Velebný Réka mutatta be Németh Ágota pedagógus vezetésével.

A díjkiosztó ünnepségen már a diákok nem tudtak részt venni, mert szeptembertől mindnyájan már egy új középiskola diákjai lettek. Ezúttal is köszönjük fáradozásukat, amely nem volt hiábavaló, és gratulálunk az eredményükhöz, mint ahogyan természetesen Lőrincz Sarolta Aránaknak, Hétköznapi Hősiüknek az áldozatos és elismerést érdemlő munkájához.

Balogh Gábor

Visszatekintő "70" Előretekintő

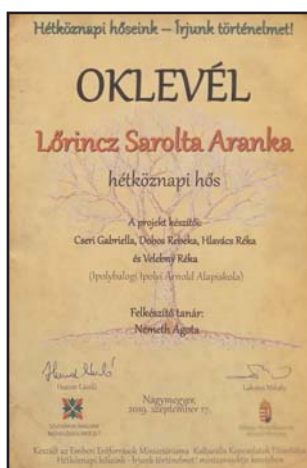
(Folytatás az első oldalról)

Emberr próbáló és embert nevelő idők voltak ezek. A mai időkben ilyen kényszert nem érzünk, mert a viszonylagos jólétünk tompítja az egymásra utaltságunkat, sugallja, hogy csak az egyén, aki számít, és számára minden elérhető, csak akarnia kell. Azt elfelejtik hangsúlyozni, hogy az ember társas lény, és önmagában csak olyan, mint a pihe, amit könnyen felkap a szél. Az önmegvalósítás ígérete, amely nem a közösségen belül, a közösség erején, a közösség megbecsülésén alapul, igen törekény, és könnyen a rontásba visz.

A Csemadok és tagsága nem ilyen célokat és víziókat fektetett le, tűzött ki maga elé, ezért is tudott megmaradni a mai napig, kiheverve az újabb rendszerváltozást, amelylyel kezdetben csak a leépítés és a leépülés időszaka köszöntött be. Elvesztettük tagságunk mintegy felét, de ma már elmondhatjuk, hogy feljövőben vagyunk. Megszűnt alapszervezetek alakulnak újjá, egyre több fiatal lép be soraink közé, akiknek majd meg kell mutatnunk és találnunk az újabb lehetőségeket kibontakozásuk és kibontakoztatásuk érdekében, egész magyarságunk és megmaradásunk érdekében. Ők azok, akik továbbvihetik és adhatják a lángot, amelyet sajnos száz év távlatából sem szabad hagynunk kialudni. Sőt, egyre éberebbnek kell lennünk, mert olyan fogyásba kezdünk, amely veszélyezteti nyelvi jogaink gyakorlását, iskoláink létét, ezáltal egyáltalán megmaradásunkat szülőföldünkön. Mert milyen lehet egy olyan megmaradás ára, ha ezen a kis darabka földön nem fognak hallatszani - vagy csak ritkán, kivételes alkalmakkor - édes anyanyelvünk csodálatos hangjai csak ünnepi, vagy még rosszabb, ha szomorú összejöveteleken, alkalmakkor. Ugye nem ilyen jövőt kívánunk magunknak, sem gyermekeinknek? Hogy ne így legyen, ezért csak mi tehetünk valamit, egyénenként is, és közösen is. A jövőt ma kell formálnunk, alakítgatnunk olyanná, amilyenre szeretnénk, hogy legyen, de legalább is erre törekedjünk. Ennek a mai ára, hogy újból társasági és közösségi életet éljünk, figyelmeink legyenek egymás iránt, környezetünk iránt, ápoljuk, gyakoroljuk és műveljük hagyományainkat, szokásainkat, az egyetemes magyar kultúrát és minden olyan tevékenységet, ami egyénileg is és közösségeként is a javunkra válik. Erősít minket tetteiben és lélekből egyaránt. Így lesz gyermekeinkben, unokáinkban is örömünk és nem ürmünk.

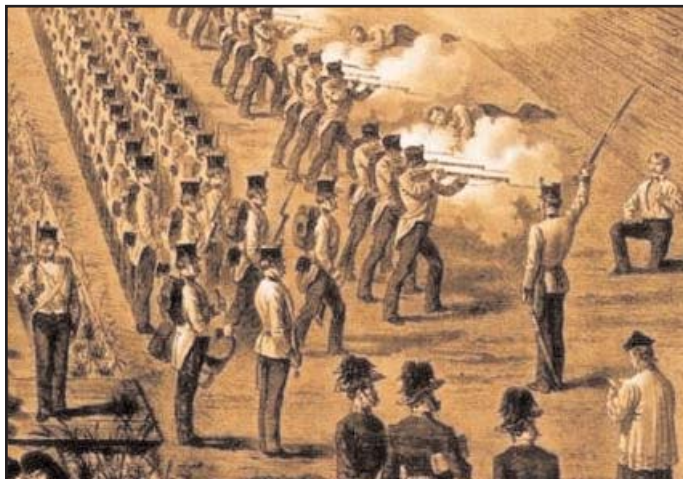
Ilyen fogadalmat tegyünk, és ilyen jövőt kívánjunk egymásnak ezen a hetvenéves évfordulón. Isten éltesse a Csemadokot, Isten éltesse a felvidéki magyar közösséget.

Balogh Gábor

Sorsfordító októberi napok a magyar történelemben

Az októberi hónap több, a magyar nemzet számára jelentős történelmi esemény időpontja is: az aradi vértanúk kivégzése, az őszirozsás forradalom, Szálasi hatalomátvétele, az 56-os forradalom - a mai kor embere ezek némelyikére mint gyásznappra, másokra mint a magyar nép dicsőséges helytállására tekint.

Október 6-a az aradi vértanúk emléknapja, amelyet a magyar kormány 2001-ben nyilvánított nemzeti gyásznappá Magyarországon és a magyarok által lakott területeken. A 13 honvédtiszten kívül ezen a napon végezték ki Pesten, a hírhedt Újépület udvarán az első felelős magyar kormány miniszterelnökét, Batthyány Lajost. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc dicsőséges tavaszi hadjáratát követően a bécsi udvar úgy döntött, hogy az orosz cárhoz fordul segítségért. I. Miklós cár 200 ezres sereget küldött a magyar szabadságharc leverésére. Az ország sorsa ezzel megpecsételődött. A túlerővel szemben a teljhatalommal felruházott Görgei Artúr tábornok 1849. augusztus 13-án a világosi vár alatt letette a fegyvert, majd a főszereg után a kisebb csapattestek is megadták magukat vagy egyszerűen csak feloszlottak. Görgei azzal a döntésével, hogy csak az orosz csapatok előtt volt hajlandó a megadásra, valószínűleg több száz olyan volt királyi és császári tiszt életét mentette meg, akik a honvédseregben szolgáltak, s akikre a kegyetlen Haynau rögtönítélő bíróságai vártak. Az Aradon perbe fogott tisztek elleni vád a fegyveres lázadás volt, amit némelyiküknél még felségárulással is súlyosbítottak. Szeptember 26-án valamennyi főtszert kötélt általi halálra ítélték, négy esetben ezt golyó általi halálra „enyhítették”. A kivégzést a bécsi forradalom és Latour hadügyminiszter halálának első évfordulójára időzítették. Ám a megtorlás ezzel korántsem fejeződött be, a haditörvényszékek kb. 500 halálos ítéletet hoztak, ezekből másfél százat végre is hajtottak, mintegy 1500 embert várfogságra ítélték, több ezren emigrációba kényszerültek, a honvédsereg 50 ezer katonáját kényszersorozással olvasztották be a császári hadseregbe. A Kossuth-bankók megsemmisítése a polgári lakosság számára okozott jelentős anyagi hátrányt, valamint megkezdődött a nép csendőrség általi megfigyelése és ellenőrzése. Az 1850-es évek megtorlásai így a társadalom minden csoportját érintették.

A megtorlás jelen volt az 1956-os forradalmat követő hónapokban, években is. Ez a forradalom és szabadságharc Magyarország népének a sztálinista terror elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca volt, amely a

20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye. A budapesti diákoknak az egyetemekről kiinduló békés tüntetésével kezdődött 1956. október 23-án, és a fegyveres felkelők ellenállásának felmorzsolásával fejeződött be Csepelen november 11-én, de tulajdonképpen már a november 4-én hajnalban az ország egész területén megindult szovjet támadás előrevetítette a végkifejletet. A forradalom leverését követő három évben kb. 400 embert végeztek ki a forradalomban való részvételért, több mint 21 ezer személyt bebörtönöztek, legalább 16 ezer főt internáltak. A börtönökben sokakat brutálisan vallattak, megkínóztak, köztük számos nőt és kisgyermek is. 1957-ben törvénnyel tették lehetővé a 16 év feletti fiatalok esetében is a halálbüntetés kiszabását. A szovjet hadsereg által elfogottak közül további több száz főt szovjet hadbírói eljárás során végeztek ki, mintegy 860 embert a Szovjetunió kényszerszolgálatára deportáltak.

1958 júniusában lezajlott a Nagy Imre-per. A volt miniszterelnököt, valamint két társát halálra ítélték, többeket pedig hosszú évekig tartó börtönbüntetésre. Június 16-án hajnalban Nagy Imrét, Maléter Pált és Gimes Miklóst a budapesti Gyűjtőfogház udvarán kivégezték. Holttestüket a börtön udvarán a legnagyobb titokban bebetonozták. Két és fél évvel később, 1961 februárjában éjszaka, titokban hantolták ki Nagy, Maléter és Gimes földi maradványait, és átvitték a rákoskeresztúri Új köztemető főbejáratától legtávolabb eső, 301-es parcellájába, ahol arccal a föld felé temették el őket. A temetői nyilvántartásba hamis neveket jegyeztek be.

A győztes hatalom megtorlása. Amely mindent megengedhet magának és megtehet. Törvényt szabhat saját szája íze szerint, büntethet kénye-kedve szerint. Ember- és lelkiismeret-ellenes cselekedeteket hajthat végre. Egy ideig. Amíg egy újabb nemzedék vagy kor magára nem eszmél, s őket is lesöpri a történelem színpadáról. S bár a történelem egészét nézve tisztavirág életű hatalmakat, kiskirályokat, vezetőket ugyan mindig elsodorta a változás szele, munkásságuk, „áldásos” tevékenységük idején életeteket, családokat, generációkat, nemzeteket nyomorítottak meg, tettek tönkre. S az utódok nem a zsarnokok nevét - vagy ha igen, csak negatív előjellel - hanem a bátrakét, becsületesekét, önfeláldozó hazafiakét jegyzi, és emlékezik meg róluk mint nagyjairól, követendő példáról.

Internetes források nyomán: szerk.

Iskolakezdési ösztöndíjak átadása

A szeptemberi iskolakezdést követően 9 000 határon túli magyar iskolakezdőt köszönt a Rákóczi Szövetség, egyben kifejezik szüleiknek elismerésüket és köszönetüket a magyar iskolaválasztásért. Az iskolakezdőknek ezekben a hónapokban adják át a magyarországi társadalom összefogását és megbecsülését jelképező ösztöndíjat. A Magyar Iskolaválasztási Program mögé mintegy félezer magyarországi önkormányzat, magánemberek, közéleti személyek és alapítványok sorakoztak fel. A

Rákóczi Szövetség ezen programja 2004-ben a Felvidéken indult azzal a céllal, hogy minél több magyar család válassza az anyanyelvi oktatást. A program ma érinti a Felvidék 3 600 iskolakezdőjét, Kárpátalján közel 2 000, a Vajdaságban és Horvátországban mintegy 1 400 diákot, Erdélyben és a Partiumban több mint 1 800 iskolakezdőt, valamint 200,

magyar oktatásban részesülő moldvai csángó gyereket. A Nagykürtösi járásban szeptember 10-én került sor az ösztöndíjak ünnepélyes átadására, melyen jelen

volt a Rákóczi Szövetség elnöke, Csáky Csongor és tiszteletbeli elnöke, dr. Halzl József úr is. Az Ipolyi Arnold Alapiskolában a kis elsősök rövid műsorával vette kezdetét az átadó, majd az üdvözlő és köszönő szavak után valamennyi iskolakezdő hozzátartozója megkapta a tízezer forintos támogatást. Az ipolybalogi átadás után ugyanezen a napon került sor az ipolynyéki, csábi és lukanényei iskolákba beiratkozott magyar elsősök ösztöndíjának átadására is.

-ná-

Énekelni jó...

Boldoggá tesz, jó kedvünk támad. A kóruséneklés szoros kapcsolatot teremt ember és ember között. 5 éve pár lelkes, énekelni szerető egyén jóvoltából összejöttek néhányan, hogy a nyári ipolynyéki falusi rendezvényen ismertebb népdalokkal kedveskedjenek a tisztelt közönségnek. A fellépés kiválóan sikerült, a csoport azóta is létezik, és a mai napig aktívan működik. Jelenleg a helyi Csemadok-alapszervezet égisze alatt a Palóc Népdalcsoport nevet viseli. Azóta vegyes karrá nőtte ki magát, taglétszáma is jócskán gyarapodott. Jelenleg 14 fő alkotja a csoportot, közülük 3 házaspár. Sok szép fellépés, közös élmény, együtt eltöltött percek, baráti szálak kötik össze őket. Nemcsak a helyi, hanem a környék regionális rendezvényein, valamint az anyaország több jeles kulturális eseményén is képviselték a falujukat. Évente ellátogatnak testvértelepülésük, Zsombó nivósabb rendezvényeire, de szerepeltek már a Palóc Világtalálkozón is. Ebben az évben a csoport zömének egy pályázatnak köszönhetően sikerült részt venni egy felejthetetlen nyári kárpátaljai kiránduláson. Az őszi is tartogatott kellemes

meglepetéseket a tagoknak. Szeptemberben a zsombói gasztronómiai fesztivál után egy vajdasági meghívásnak is eleget tettek. Az oromhegyesi Petőfi Sándor Művelődési Egyesület jóvoltából tartalmas hétvégét töltöttek egy Tisza menti kisváros, Magyarkanizsa és környékén, ahol a Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok... elnevezésű nemzetközi népdaltalálkozón mutatkoztak be nem kis sikerrel. Pár hét elteltével a Biborpiros szép rózsza népdalverseny országos elődöntőjén is méltóan szerepeltek, s bejutottak az országos döntőbe. Repertoárjuk igen széles. Leginkább népdalok alkotják, de ha szükséges, az egyházi ünnepeken is helytállnak.

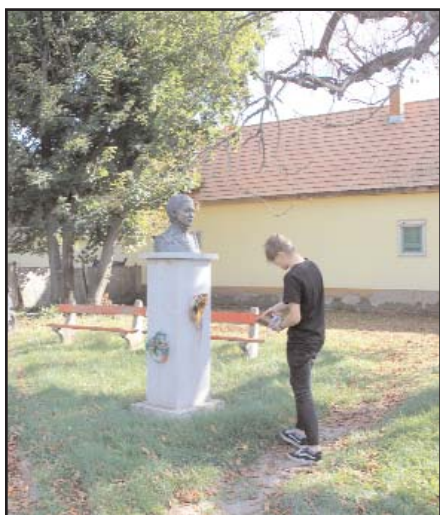
A csoporténeklés életre szóló ajándék, erősíti az összetartozás érzését, és nem utolsósorban az őseik hagyatékát sem engedi feledésbe merülni.

-nt -

2019. szeptember 18-án a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmányának jóvoltából a Nagykürtösi járás magyar

ajkú kilencedikes diákjai az idén is lehetőséget kaptak arra, hogy felkeressék a járást, illetve a régió neves szülőiteinek emlékhelyeit.

Iskolánk tanulóival karöltve az ipolybalogi, az ipolyvarbói és a lukanényei végzős diákok irodalmi kirándulásának első útja Zsély volt, ahol járásunk elismert költőjének, Zs. Nagy Lajosnak a síremlékét koszorúztuk meg. Innen a csapat továbbutazott Szécsénykovácsiba, ahol Krúdy Gyuláról emlékeztünk meg, akiről köztudott, hogy gyerekkorában gyakran töltötte itt a szabadidejét. Az Ipoly hídjait érintve folytattuk utunkat az alsósztregovai Madách-kastélyhoz, ahol végigjártuk a felújított múzeumot, melynek segítségével betekintést nyertünk Madách Imre életébe, illetve az interaktív elemekkel tarkított kiállítás érzékletesen hozta közelebb számunkra a szerző fő

művének, Az ember tragédiájának világát. Ezt követően Szklabonyára utaztunk át a Mikszáth-émlékházhoz, ahol meghallgattuk a múzeum lektorának előadását a „nagy palócról”, aki A bágyi csoda történetének rejtelseibe is elkalauzolt. A rövid megemlékezés után megkoszorúztuk Mikszáth emléksobrát is.

Emlékező fényképek készültek Horpácson a padon üldögélő Mikszáth Kálmán szobrával, illetve Mikszáth írói pályájának emlékeit, egykori szobájának

bútorzatát és A néhai bárány című művéből ismert Cukri bárány szobrát is megtekinthették. Mikszáth horpácsi

Nagyjaink nyomában...

„nyomait” elhagyva a második legfontosabb Madách-émlékhely felé vettük utunkat. Csesztvén, a kúriában módunkban állt magunkra öltetni Az ember tragédiájának színeit idéző korhű jelmezeket. Mohorán Mikszáth és felesége, Mauks Ilona mellszobránál helyeztük el az emlékezés koszorúit. Megtekintettük a helyi evangélikus templomot, melyről megtudtuk, hogy itt kötött másodszor házasságot a Mikszáth házaspár.

Úgy gondolom, a színes programmal tarkított, látványosságokban bővelkedő tanulmányi út sok értékes információval szolgált mindannyiunk számára. Valamennyiünk nevében kimondhatom, hogy

büszkék vagyunk Palócföldünk irodalmi génuszaira. Csak ígérni tudom, hogy büszke használói leszünk majd a továbbiakban is a palóc nyelvjárásnak, és méltán emlékezünk majd meg a jövőben is palócföldi nagyjainkról.

Nagy Evelyn, az ipolynyéki Balassi Bálint MTNY AI tanulója

Kultúrtörténeti barangolások Rákóczi és Erkel nyomában

Október 20-án került sor az idei, már hagyományosnak mondható őszi operalátogatásra, amelyen a Nagykürtösi járásból 50 Csemadok-tag vehetett részt. Az Erkel Színház-beli előadáson Erkel Ferenc Hunyadi László c. darabját tekinthette meg a lelkes közönség, amely a Kárpát-medence valamennyi magyarok lakta régiójából érkezett.

A Csemadok NTV már évek óta összeköti ezt a színházlátogatást más programmal is, idén a Rákóczi-emlékévhöz kapcsolódva Romhány volt utunk első állomása, ahol a Rákóczi-szabadságharc utolsó nagyobb csatájára került sor. A település emlékhelyein Hajdú István tanár úr kalauzolt bennünket, aki

szakavatott ismerője az adott kornak és a helyi emlékhelyeknek. Élvezetes előadása által betekintheztünk nemcsak az adott történelmi eseménybe, hanem a hozzájuk kötődő emlékek történetébe is. Kis csapatunk koszorút helyezett el több helyen, s közben a tanár úr vezetésével a Rákóczi-szabadságharc dalait, nótáit énekeltük a szikrázó napsütésben.

Budapestre érkezve a Fiumei Úti Nemzeti Sírkertben koszorút helyeztünk el Mikszáth Kálmán és a nagycsalomjai származású Fayl Frigyes zeneszerző sírján, majd rövidre mért szabadidőnket eltöltve az előadást megelőző színházi programokon vettünk részt. Ezen belül többek közt Ókovács Szilveszter, az Operaház főigazgatója üdvözölt minket, és helyezett el koszorút Gyula város polgármesterével Erkel Ferenc mellszobránál a színház előterében. A megszokott állampolgársági eskütétel objektív okok miatt az idén elmaradt, ám az előadás után nem lehetett hiányérzetünk, hiszen a gyönyörű énekek, a jól ismert betétdalok, a modern elemekkel tűzdelt látvány nagy hatással volt a nézőkre. Ismét egy nagyszerű élménnyel gazdagodhattunk, és várjuk a jövő évi folytatást...

-ná-

A Madách Imre Irodalmi Napok másként

Már a cikk címe is arra utal, hogy az idén az irodalmi napokat a szokástól eltérően bővebb eseménysorozattal, de továbbra is nagyon eseménydúsan és gazdagon rendezték meg a szervezők.

Az irodalmi napok történetében talán először került sor olyan kétnapos konferencia megszervezésére Filozófia és irodalom címmel a Madách-kastélyban 2019. október 4-5-én, mely programban a fő szerepet a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács vitte, és határozta meg annak tartalmát. A konferenciát köszöntötte Jarábik Gabriella, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának igazgatója és Ľuboslav Dobrocký, Alsósztrégova polgármestere, megnyitotta Mészáros András, a Szlovákia Magyar Akadémiai Tanács elnöke. A két nap alatt a résztvevők tizenhat előadást hallgattak meg, résztvettek egy tárlatvezetésen, amelyet Kovács Anna irodalomtörténész tartott meg, majd a konferencia zárásaként Madách Imre emléktábla-avatásra került sor. Az emléktáblát a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács állíttatta. A konferencia, tartalmát tekintve, főleg az irodalom és filozófia viszonyairól, bölcséleti háttéréről szolt, de

egyharmad részben főleg Az ember tragédiája mint irodalmi mű és a benne lévő megformált filozofikum boncolgatásáról. A konferencia záró előadása annyiban tért el az előző előadásoktól, hogy Bolemant Lilla „Az asszony tragédiája” - Fráter Erzsébet képmása szépirodalmi és irodalomtörténeti tükörben címmel tartott előadásában nem filozofikus értelemben foglalkozott a Madáchot érintő asszonyi viszonyokkal. Aki érdeklődőként végighallgatta az előadásokat, olyan gazdag érzelmi és „filozofikus” többletet kapott, amit a hétköznapi megemlékezéseken és irodalmi elemzéseken nemigen hallhat. Mindezeket egybevetve nagyon jó, hogy ez itt, Madách Imrével kapcsolatban megvalósulhatott.

A hagyományosan évente megtartott Madách Imre Emléknapi két helyszínen valósult meg. Az idén a társadalmi-politikai események hatására egy napon, a magyarországi Csesztvén és itt, Alsósztrégován. A program a csesztvei Madách-emlékházban kezdődött, ahol emlékbeszédet mondott Jáky Judit, Márai Sándor életművének és szellemi hagyatékának gondozója, valamint Szászi Zoltán író, költő. A koszorúk elhelyezése után a résztvevők átvonultak Alsósztrégovára, ahol bővebb időtartami lehetőségek között, népes résztvevőség mellett elkezdődött az igen tartalmas és gazdag program olyan előadókkal mint Praznovszky Mihály irodalomtörténész, Mikszáth- és

Madách-kutató (A nők szerepe Madách Imre életében), Szászi Zoltán költő, író (A Madách-család kilenc emberöltő távlatai), Jáky Judit, Márai Sándor nővérének, Grosschmid Katónak az unokája és Grosschmid Péter, Madách Imre testvérbátyja, Madách Károly ükunokája (A Madách és Márai család kapcsolata). Minden előadás a Madách családdal és leszármazottaikkal volt kapcsolatos, akik közül az emléknapon jelen volt Madách Jolán, a tragédia szerzője lányának leszármazottjaként Anna Šullová és Alena Pšanecká, valamint természetesen a Madách és a Márai (Grosschmid) család közös utódai Jáky Judit és Grosschmid Péter.

A koszorúzási ünnepséget a résztvevők a kastélypark felújítása miatt a kastély udvarán ejtették meg Madách Imre mellszobra előtt, Grosschmid Péter emlékbeszéde után, aki szónoklatában kiemelte: nagy ember nagy műve előtt tisztelgünk.

A koszorúzás után fogadás volt a kastélyban.

Szinte hihetetlen, hogy 20 év telt el azóta, hogy a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya első alkalommal hirdette meg Őszirózsa címmel a magyarnóta-énekesek országos versenyét a magyar nóta népszerűsítése és a fiatal tehetségek felkarolása céljával. Az idei, jubileumi nótaversenyre október 12-13-án ezúttal is, immár évek óta Ipolynyéken került sor. A rendezvény első napján, szombaton délelőtt a magyarországi nótáénekesek minősítő versenye zajlott a kultúrház színháztermében. Az előadókat, csakúgy mint az elmúlt három évben, Mezei Zsolt és zenekara kísérte.

Másnap, vasárnap délután a felvidéki énekesek versenyére került sor. Balogh Gábor, a Csemadok járási elnöke ünnepi megnyitójában őszinte örömeinek adott hangot, hogy a húsz évvel ezelőtt elvetett mag jó talajra talált, amit az is bizonyít, hogy évente 20-30 között ingadozik a versenybe jelentkezők száma, köztük újoncok és visszatérők, fiatalabbak és idősebbek egyaránt megtalálhatók.

Az idei megmérettetésen 22 nótáénekes mutatkozott be, többségében a Galántai, Dunaszerdahelyi és Vágsellyei járásból. A szakmai zsűri /Tarnai Kiss László énekművész, a Dankó Rádió alapító művészeti vezetője, a zsűri elnöke, tagjai: Szeredy Krisztina, énekművész, opera- és operettprimadonna, Antal Gusztávné karnagy, Papp Katalin, a párkányi Magán Művészeti Alapiskola alapító igazgatója, hegedűtanár, karvezető és Magyar Nándor előadóművész/ az előadók teljesítményét

értékelve nem furakodott az aranykoszorús minősítés odaítélésével, hiszen 14 nótáénekes vehette át az erről szóló oklevelet. Név szerint: Molnár Margit /Bél/, Rezes Gyula /Szepsi/, Kukolíkné Szenderi Rózsa /Rimaszombat/, Tuskó Rózsa /Ipolyság/, Nagy Noémi /Nemeshodos/, Tóth István /Vágkirályfa/, Csemez Anikó, Slezák Erika, Cséfalvay Zsolt /Nagyfödemes/. Legtöbb arannyal viszont a felsőszeli nótáénekesek dicsekedhetnek, mégpedig: Szőcs Márta, Filó Katalin, Simkó Mária és Deák Béla.

A 20. Őszirózsa országos nótaverseny győztese Tóth István, 2. helyen Slezák Erika, harmadik helyen pedig Nagy Noémi végzett.

És ami még nem fordult elő az Őszirózsa történetében: a díjátadót megelőzően leánykérésre is sor került. A verseny 2012-es győztese, az alistáli Lőrincz Roland megkérte egy másik nótáénekes, az idén 3. helyezést megszerző nemeshodosi Nagy Noémi kezét. A leánykérésnek természetesen pozitív végkifejlete lett, és a jegyespár számára, akik épp az Őszirózsa során ismerkedtek meg, valószínűleg többszörösen is életre szóló élmény marad a nótaverseny.

BEARANYOZOTT JUBILEUMI NÓTÁVERSENY

A jubileumi rendezvény kedves színfoltja volt a szombat esti színvonalas nótából, amelyen Mezei Zsolt zenekara húzta a talpalávalót, és kísérte azokat a korábbi győztes nótáénekeseket, akik elfogadták a bálba szóló meghívást, név szerint is Magyar Nándor, Matus Ernő, Básti János, Bús Katalin, Hajtman Livia, Lukács Galambos Edit, Lőrinc Roland, Molnár Angelika, Gombos Maja, Nagy Attila, Jalsovszky Mónika, Molnár Lóránt.

Köszönet jár Ipolynyék Község Önkormányzatának, a Csemadok helyi alapszervezetének a rendezvényhez nyújtott segítségért, és azoknak is, akik ilyen-olyan formában hozzájárultak a nótaverseny akadálytalan lebonyolításához. És nem utolsó sorban a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya köszönetét fejezi ki nemcsak a mostani versenyen bemutatkozó előadókna, de a korábbi versenyek résztvevőinek is, hiszen rajtuk is múltott, hogy az Őszirozsa országos magyarnóta-verseny elérkezhetett huszadik évfolyamához.

Ui.:

Az elmúlt két évtized krónikájához tartozik, hogy megközelítőleg 252 hazai és 118 magyarországi énekes lépett színpadra (egyszer számolva, de a nagy része többször is részt vett a versenyen, ami több mint ezer fellépést jelent). Őt cigányzenekar kísérte az előadókat. Változtak a helyszínek is. Kezdetben Ipolyvarbón, aztán évekig Ipolykeszin került sor a rendezvényre. Minden alkalommal Balogh Gábor járási elnök nyitotta meg a rendezvényt, Kliment Éva, a területi választmány alelnöke évről évre oroszlánrészt vállalt az Őszirozsa szervezésében és a mutatók oklevelek számítógépes elkészítésében, a konferálást pedig minden évben Bodzsár Gyula vállalta.

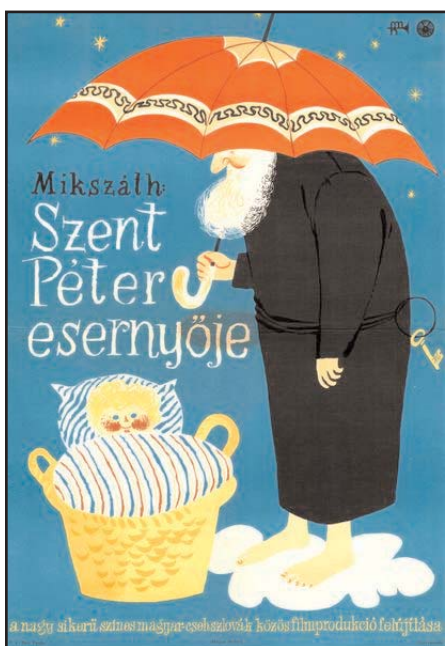
B.Gy.

Mikszáth Kálmán Irodalmi Beszélgetések

Az áprilisban első alkalommal megrendezett új irodalmi kezdeményezés október 6-án már az ötödik alkalommal valósult meg, ezúttal újból a szklabonyai emlékházban. A házigazda a SZMKM Böhm András képviselőjében és a Csemadok NTV volt. Az emlékház vendégei a Csemadok Dacsókeszi Alapszervezetének tagjai, akik már második alkalommal voltak a kezdeményezői az irodalmi együttlétnünknek. A tagok részéről többen nem jártak az emlékházban, ezért a program első részében Böhm András az emlékházat és az állandó kiállítást, valamint ezen keresztül a mikszáthi hagyatékot, műveit is bemutatta. A műveiben szereplő személyekről és helyekről szintén élvezetes ismertetőt hallhattak a résztvevők.

A témakör fűszereként üdítőleg hatott a Szent Péter esernyője című film megtekintése, melyet néhányan csak először

láttak. Élénk beszélgetés alakult ki, ezért ez az irodalmi délután is sikeresnek mondható.

Mivel az irodalmi délutánra október 6-án, az aradi vértanúk napján került sor, ezért a délután második részében reájuk is emlékeztünk. Balogh Gábor röviden megemlékezett a forradalom kitörésének és bukásának körülményeiről, a vértanúk haláláról. Arról is beszélgettünk, hogy mi lehet az akkori eseményeknek a manak szóló üzenete. A trikolor színű gyertya meggyújtása mellett elmondtunk egy Miatyánkot a hősök emlékére.

A hosszabbra nyúló program ellenére úgy gondolom, mindenki megelégedésére egy sikeres és tartalmas délutánt töltöttünk el.

Befejezőként és okulásként is szóljunk pár szót a címadó programunkról, melynek igen fontos szava a „beszélgetések” szó. Kezdetben talán nem is tudatosítottuk, hogy a témakörök mellett ennek a szónak milyen hatása is van vagy lehet a jövőben a résztvevők számára. Nemrég olvastam egy fejtegetést erről a témáról Rosdy Pál egyik írásában, melyből idéznék mint megszívlelendő és követendő példát.

„Kiment a divatból a beszélgetés. Valaha a földművelő ember ősztől tavaszig estétként még tudott Istennel vagy egymás közt beszélgetni. A városi ember olvasmányairól értett szót. Később egy-egy rádióműsorról cseréltek gondolatot, majd a televízióban hallottak, látottak voltak megbeszélni valók.

Manapság sajnos beszélgetni alig, inkább veszekedni tudunk. De hiszen nincs rá időnk! Pedig mennyi hiábavalóságra van. Gyerekeink, unokáink is csak arról hallanak tőlünk: Mi volt az iskolában? Mi a lecke? De egy szót se arról,

milyen élményük volt, milyen segítséget nyújtott vagy kapott másoktól, másoktól.

Merjünk véleményt alkotni. Nem biztos, hogy igazunk lesz, de beszélgethetünk házastársunk véleményéről is. Meggyőzhetjük egymást, sőt vitatkozhatunk is anélkül, hogy goromba veszekedéssé fajulna.

Beszélgetés nélkül nem is ismerhetjük egymást. Különbözhet az ízlésünk, kíváncsiak lehetünk mások véleményére. Egy olvasmány, egy műsor akkor hat ránk igazán, ha utána kicsit megbeszéljük: miért volt szép, értékes? Miért nem tetszett? Mi nem tetszett nekem, neki?

Valaha az iskola beszélni, beszélgetni is megtanított. Ma többen írnak gyerekeink, mint felelnek. Alig tanulnak „kivülről valót”. Annak idején a legszebb versekből is tanultunk magyarul.

Tanuljunk újra beszélgetni, eszmét cserélni, véleményt alkotni, vigasztalni, felvidítani, szót érteni! Nem megy könnyen, mert elszoktunk tőle. De hát úgy tanultuk, hogy imádkozni annyit tesz, mint Istennel beszélni, beszélgetni. Talán imádságos életünket is meg fogja újítani, ha ismét tudunk beszélgetni.

Találkoz(z)unk 2020-ban.

Balogh Gábor

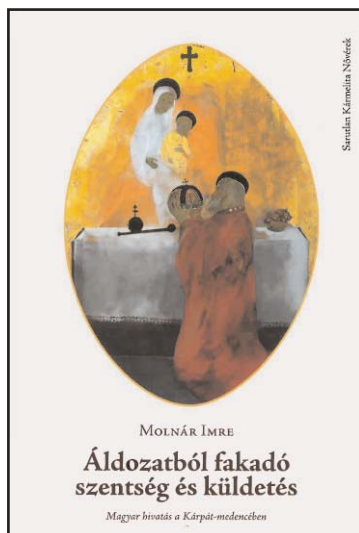
„Sokszor mondotték, sokszor le is írték, hogy Mikszáth Kálmán az eddigi magyar irodalom legnagyobb regényírója. Nem lehet oly szűken megszabni a legjobb, legszebb, legjelentősebb magyar szövegeket az irodalom körét, hogy Mikszáth ne a legelső közt foglалjon helyet.”

(Hegedűs Gőza)

Könyvajánló

Molnár Imre:

Áldozatból fakadó szentség és küldetés

Molnár Imre szociológus, történész Ipolyvágyon (Ipolyföldemes) született 1956. nov. 26-án. Nős, négy gyermek édesapja. Több, a szlovákiai magyarság történelmével és a lengyel-magyar történelmi kapcsolatokkal foglalkozó cikk, tanulmány és könyv szerzője, szerkesztője. Egyetemi tanulmányai óta foglalkozik a magyar szentek, a lengyel-magyar kapcsolatok és Isten szolgája,

Esterházy János életművének kutatásával. 2018-ban jelent meg Boldog Jerzy Popieluszko lengyel vértanúról írt életrajzi kötete, akinek múzeumában magam is megfordultam. Nemrég mutatta be a magyar televízió a róla szóló filmet, amely korántsem adta vissza azokat a borzalmakat, amelyeket át kellett néki élni a valóságban. Talán ide kívánczik az a tény is, hogy a szobájában helye volt a személyes tárgyai közt egy kis magyar trikolor szalagnak is, mely az irántunk való érzelmeit is kifejezte. Molnár Imre kutatási eredményeit a magyar nyelven kívül lengyelül, szlovákul, németül és angolul is publikálta. 2015 óta a Pozsonyi Magyar Intézet igazgatója. E bővebb bevezető azért van, mert a régióknak nagyon sokat tett és tesz ma is, megérdemli, hogy szívünkbe zárjuk, és mint földinket megbecsüljük.

Az ajánlott könyv előszavában Gál Péter József így ír:

„Az egyik csodaszép népi imádságunk így szól: „Ég szülte Földet, / Föld szülte fát, / Fa szülte ágát, / Ága szülte bimbaját, / Bimbaja szülte virágját, / Virágja szülte Szent Annát, / Szent Anna szülte Máriát, / Mária szülte Krisztus Urunkat, / A világ megváltóját.”

Ez az ima egyben láttatja a múltat és a jelent, minden leendő pillanatot, tehát a jövőt is. Az örökkévalóság szemzőgéből írja le létünket. Ebbe az imádságba sok száz-ezernyi kötet lényege sűrítődik össze, sok ezer istenhívó tudós és kutató elme gondolatai vannak összefoglalva. Molnár Imre is ezen írástudók közül való, mert az isteni gondviselés magyar történetének lényegét, Krisztus-gyümölcseit tárja a Kedves Olvasó elé.”

A tartalomból: Az Árpád-házi magyar szentek küldetése, Magyar kereszténység, magyar küldetésstudat, Magyar-lengyel szakrális kapcsolatok közös történelmünk tükrében, Esterházy János és családja hősie hitvallása...

Balogh Gábor

Mária-tiszteletünk cselekvésre sarkalljon bennünket

Október 8-án üljük Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya, Magyarország fő védőszentje ünnepét. E napon minden magyar, bárhol is éljen, különös szeretettel ad hálát Istennek a tőle kapott történelmi küldetésért és azért, hogy Krisztus anyjában égi patrónát kapott.

Budapest belvárosának szívében, a világ forgatagától jól elzárva van egy gyönyörű kápolna. Ahogy belép az ember, nem csak tudja, de érzi is, hogy évszázadok alatt mennyi térd koppant ott a földön, mennyi fohász szállt Istenhez. Aki belép, már megilletődik. Szépen megőrzött padok sora, fa- és műmárvány burkolat a falon, kazettás mennyezet, a festett üvegablakon át beszűrődő napfény játéka, a tabernákulum díszes ajtaja, a mennyezetről belógatott feszület elgyötört formája, és végül a szentély lezárásánál fent, a félköríves apszisban Magyarok Nagyasszonya a gyermek Jézussal, mellette István és László királyunk Istent imádván térdel, Máriát tisztelve fohászkodik...

Két évet tölthettem el ennek a kápolnának reggeli homályában, nap közbeni fényében, éjszakai csendjében. A budapesti Központi Papnevelő Intézet kápolnája, amely az ott formálódó papnövendékek lelkiségét meghatározó szentély, nem látogatható. Csak mesélni tudok róla.

Magyarok Nagyasszonyának az ünnepe ennek a kápolnának a búcsúnappja. Sem kisdíakként, sem gimnazistaként nem volt különösebb hatása rám ennek az ünnepnek. Ám papnövendékként nagyon is belém ivódott. Eshetett bármilyen napra, akkor is csodálatos ünnep volt. Október lévén, ilyenkor már egy hete mindennap közösen imádkoztunk a rózsafüzért, az énekkarral már előre próbáltunk, a kápolna takarítását valahogy még nagyobb átéléssel végeztük, a mise teljes ünnepélyességével nyitotta meg az eget. Erre az alkalomra azokat a társainkat hívták meg a szeminárium előjárói, akiket abban az évben, nyáron pappá szenteltek. Magyarok Nagyasszonya ezért mindig valahogy a célba érést jelentette a központistáknak. „Igen, ő már pap lett, én is az akarok lenni!...” - ilyen vagy ehhez hasonló gondolataim szoktak lenni. Miközben erősödött bennem a tudat, hogy katolikus vagyok és magyar, mélyült bennem, hogy azonosuljak a ténnyel, hivatásomban is elkötelezettnek kell lennem.

Máriának ez az ünnepe mindig felvetette bennem annak gondolatát, hogy milyenné szeretnék lenni. Nem kell ehhez seminaristának lenni, gondolkozhatunk mi is mindannyian azon, milyen keresztény, milyen magyar, milyen hivatásban élő szeretnék lenni!

Szent II. János Pál pápa így imádkozott Máriához magyar népünkért: „Nagyasszonya a magyar földnek, ahol Téged annyira szeretnek, vedd oltalmadba a magyar nemzet gyermekeit! Adj nekik biztonságot, derűt földi zárandoklásukban az örök boldogság öröme felé!” Adj a Isten, hogy Nagyasszonyunkhoz intézett fohászaink meghallgatásra találjanak, és így valóban „jó kedvvel, bőséggel” tudjunk zárandokolni a menygyei haza felé.

Balga Zoltán

„...ha egyszer majd megöregszünk...”

Október 1. az idősök világnapja. Bár már jócskán benne vagyunk az októberben, amely évtizedek óta az idősök iránti tisztelet hónapja, mintha tudná ezt az időjárás is, hiszen erre az időszakra esik a vénasszonyok nyara is, amely idén igazi nyárias, helyenként 22-25 fokra meleg napokkal örvendeztetette meg az öregeket, akik iránt nemcsak ebben a hónapban, hanem az esztendő minden napján illene tisztelettel, szeretettel viselkedni.

Csodálatos költemények, megkapó dalok is születtek az öregedéssel, az öregségről. Fülemben csengenek Vámosi János előadásában az örökszép sláger szavai: „Szép esténk lesz, / ha egyszer majd megöregszünk, / sose veszünk / ülünk a kandallónál, s fogjuk majd egymás kezét...”

Olvastam valahol, hogy számos régi kultúrában a hatvanadik életévet tekintették az öregség kezdetének. Az utóbbi évszázadban azonban a gazdag, egyre jobb életminőséget kínáló kultúrákban megemelkedett az átlagos élettartam, így egyre többen nézhetnek szép hosszú öregség elé, és változott az is, hogy mikortól számít valaki öregnek. /.../ Aggasztó viszont, hogy a nyugati világban, de idővel majd nálunk is, az öregek arányának növekedése nem csupán a szép, hosszú élet esélyének növekedéséből fakad, hanem abból is, hogy egyre kevesebben születnek, egyre kevesebb a gyerek, a fiatal. Folyamatosan előregedő társadalomban élünk.

A mai idős generáció tagjai már aktív életet követelnek maguknak, nem akarják, hogy a következő nemzedékek leírják őket. Száz éve még egy hatvan éves ember a szó minden értelmében öregnek, gyengének, elesettnek számított, vagy legalábbis a közösség így kezelte. Holott a nagypapák és nagymamák olyan eleven kincset jelentenek a családnak és a közösségnek, amelyet egy egészséges társadalom nem nélkülözhet.

Ugyancsak olvastam valahol: „A nemzedékek, az együvé tartozó családok együttélése vagy legalább eleven kapcsolata lehet a leghatékonyabb eszköze az idős emberekről való gondoskodásnak.”

Egy, a hatvanas éveinek vége felé járó kedves ismerősöm jegyezte meg a minap, hogy amióta nyugdíjas, többen dolgozik, mint amikor munkába járt. Ez is azt bizonyítja, hogy az időskor nem a semmittevés vagy a céltalanság időszaka. Sőt! Öregkorban sem késő valami nagyot alkotni, és nagyon produktív időszak lehet az életünknek.

Lássunk csak néhány kiemelkedő személyiséget, akik idős korukban bámulatos teljesítményre voltak képesek.

John Glenn az első amerikai űrhajós volt, aki a Merkúr-program keretében megkerülhette a Földet. Később politikai karriert épített, ám 77 éves korában visszatért az űrbe a Space Shuttle fedélzetén.

Nelson Mandela 75 éves volt, amikor megosztott Nobel-békedíjat kapott, de ez korántsem volt afféle lezárása apartheid-ellenes aktivista életművének, hiszen alig egy évvel később választották meg a Dél-afrikai Köztársaság elnökének.

Goethe legfontosabb darabjának tartja az irodalomtörténet a Faustot, amellyel 81 éves korában, nem sokkal halála előtt készült el.

A világrekorder magyar nagyí, Sinka Brigitta sakkmeister 87 évesen döntötte meg a szimultán partik világrekordját.

A holland származású osztrák Johannes Heesters 2011-ben halt meg, 108 éves korában, de 107 éves korában még rendszeresen fellépett operettműsorával, Lehár Ferenc Maxim-dalát énekelte rendszeresen a közönség ünneplése közepette.

A Mount Everest meghódítója, a japán Yuichiro Miura 2003-ban 70 évesen lett a legidősebb ember, aki elérte a világ legmagasabb pontját, azaz a Mount Everestet. Rekordja kétszer

is megdőlt. Miura úr mégsem szomorkodott, ugyanis 2008-ban ő maga döntött csúcst és rekordot 75 éves korában, 2013-ban, 80 évesen pedig tovább javította saját bámulatos eredményét.

Úgy mondják, az öregkor ajándék. Igen, gondjaival, bajjaival, gyengeségeivel együtt. Érdemes elgondolkodni Királyhegyi Pál író, újságíró, humorista meglátásán, miszerint mindenki lehet fiatal, de öreg nem. Gondoljunk csak bele, mennyi barátunknak, ismerősünknek vagy kollégánknak nem adatott meg az időskor!

Végezetül egy jó tanács, amit érdemes megfogadni:
Nem kell felhagynod a nevetéssel, csak mert öregszel,
De gyorsan megöregszel, ha felhagysz a nevetéssel!

Összeállította: B.Gy.

Bodonyi András emlékére...

Október elején hitelenkedve olvastam a híreket, hogy 72 éves korában elhunyt az ipolysági Bodonyi András népzeneész, zenepedagógus, hiszen pár nappal azelőtt hallottam, hogy a balesete után javult az állapota.

Bandit, vagy ahogyan sokan hívták Edét, gyerekkorom óta ismerem, hiszen tanított nálunk, az Ipolyszécsénykei Alapiskolában. Később mint zenészt is megismerhettem lakodalmak alkalmával, ahol hol „sír(t), zokog(-ott) a hegedű” a kezében, hol pedig a temperamentumosabb hangok jöttek elő a hangszerek húrjai közül - mert hát ő többet is megszólaltatott. Bandit mindig vidám, segítőkész embernek ismertem. Bármikor hívhattam zenélni, zsűrízni. Emlékszem, milyen nagy örömet szereztem a szécsénykeieknek, mikor a Csemadok megalakulása 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségre Őt hívtam mint meglepetésvendéget. Hajnalig mulatott a régi ismerősökkel, barátokkal, pedig reggel már Szepsiben kellett neki lenni az iskolában. Szécsénykéért nagyon sokat tett. Tanítói pályafutása kezdetén a tanítás mellett énekkart vezetett, citerazenekart alapított - mindkettővel országos sikereket ért el.

A zenén kívül más kulturális tevékenységből is kivette részét: a szécsénykei (később ipolyhídvégi) Madách Imre Irodalmi Színpadban nemcsak játszott, de zenei rendezője, zeneszerzője is volt.

Sok helyre hívták, nagy karriert futhatott volna be, de Ő ragaszkodott a szülőföldhöz, ahhoz a szülőföldhöz, ahová most végérvényesen hazatért. Legyen neki könnyű a föld... Nyugodj békében, Bandi!

Emlékeire álljon itt az általa írt Felvidéki himnusz:

Pajtás, a hazád ez a széles felvidék.

Szép hazám, te tudod, hozzád mindig hű ez a nép.

[Magyarul dobban ez a szív, magyarul szól ez a száj,

Pajtás, de ha kell, a barátod a világ.:]

Érhet bármi baj, soha nem törik meg ez a nép

Jöhet még száz vihar, büszkén őrzi mindig hitét.

[Magyarul dobban ez a szív, magyarul szól ez a száj,

Pajtás, de ha kell, a barátod a világ.:]

Hány vész érte már, hitéből merített új erőt.

Nyögött már száz igát, könny és vér mosta tisztára őt.

[Magyarul dobban ez a szív, magyarul szól ez a száj,

Pajtás, de ha kell, a barátod a világ.:]

(ké)

„Egyszer véget ér a lázas ifjúság...”

Szépkorúak köszöntése Inámban

A korábbi évek hagyományát követve, idén is köszöntötte az inámi önkormányzat településünk szépkorú lakosait az idősök hónapja alkalmából. Minden, 60. életévét betöltött nyugdíjas számára meghívót postáztak ki a Szépkorúak ünnepére, amelyre sokan fogadták el a szíves invitálást, így nem csoda, hogy megtelt a kultúrház, ahol kultúrműsor, vacsora, ajándék és teljes körű kikapcsolódás várta 2019. október 20-án az ünnepelő nyugdíjasokat.

Az ünnepi műsor verssel kezdődött Gyurász Ibolya önkormányzati képviselő tolmácsolásában. Majd Régi Zsolt polgármester üdvözölte a község ezüsthajú, aranszívű lakosait, és osztotta meg velük meglehetősen ünnepi gondolatait. Kifejezte őszinte köszönetét azért, hogy településünk szépkorú lakosai verítékükkel, könnyeikkel, szorgalmas munkájukkal, áldozattal a nehéz időkben megteremtették és biztosították nekik, fiatalabbaknak, gyermekeiknek, unokáiknak, hogy tanulhassanak, dolgozhassanak, gyarapodhassanak, és nyomdokukba léphessenek. Megköszönte, hogy küzdöttek értük, hogy vállalták mindazt, amit a sors az ő korosztályukra mért, és további mozgalmak, egészségben és családjuk körében eltöltött szép nyugdíjas éveket kívánt mindannyiuknak.

Az ünnepi gondolatokat követően ismét verset hallhattunk Gyurász Irén elő-

adásában, majd az inámi óvoda apróságai kedveskedtek műsorukkal a nagyiknak, dédiknek. Rados Klára óvópedagógus mindig nagy igyekezettel és odafigyeléssel állítja össze műsorukat, gondosan ügyelve arra, hogy mosolyt csaljanak a szépkorú arcokra. A kis gyermekszínesek összeállításukkal kellemes perceket szereztek mindenki számára, volt, aki rutinosan, volt, aki szárnyait bontogatva csilingelő hanggal köszöntötte a település nyugdíjasait.

Ezt követően a Balík Róbert irányítása által felkészített UNICUM kórus színes, zenés produkciója biztatta tapsra a jelenlevőket. Produkciójukkal ezúttal sem okoztak csalódást, és tették feledhetlenné rendezvényünket.

A műsor záró részében a csodás hagyományörző hangszer, a citera zenéjét élvezhették a szépkorúak a lukanényi citerazenekar előadásában. A citerazenekar 1972-ben alakult, azóta is számos sikeres fellépést tudhatnak maguk mögött, és számtalan rangos díj és elismerés tulajdonosai hazánkban belül és kívül. Előadásukkal ezúttal is nagy sikert arattak.

A műsor narrátora Régi Anikó volt.

Mindeközben a kultúrház konyhájában serénykedtek a községi hivatal alkalmazottai, a sok önkéntes, hogy illően vendégül lássák az ünnepeltek, akik fehér asztal mellett beszélgetve töltötték az est további részét. Meséltek a múltból, ki mivel is foglalatosskodott, a népes családról, az örömről, melyek erőt adtak a hétköznapi gondok feldolgozásához, bánatról, ami sajnos az élet velejárója. Évek, évtizedek... egy igazi történelmi utazás volt számunkra a múlt. Végignézve a sorokat akaratlanul is

belénk nyilallt a fájó, zord valóság, mennyire megritkultak soraink, mennyien hiányoznak közülünk szülők, nagyszülők, testvérek, rokonok, barátok szinte minden családból, szomszédból, utcából.

A nap végén közösen fogyasztottuk el az ínycsiklandozó vacsorát, csemegéztünk a sok finom süteményből, és még nótázásra és táncra is sor került. A talpalávalót ezúttal is az inámi „Veterán” zenekar szolgáltatta, melynek tagjai olyan tehetségek mint Volkovics Gyuszi bácsi /hegedű/, róla tudni kell, hogy 86. életéve ellenére fiatalokat meghazudtoló

lendülettel zenélt, ifj. Volkovics Gyula /dob/, Zolcer Zoltán /harmonika/ - szóló-énekes, valamint Lukács Imre /szintetizátor/. A műsor keretén belül szólót énekelt Skerlec Mária.

Az utolsó szó a köszöneté, amit annak a sok embernek kell mondani, akik örömmel, hittel és odaadással vettek részt a rendezvény megvalósításában. Falunk minden nyugdíjasa nevében köszönjük az inámi önkormányzat, a községi hivatal, az önkéntesek, a fellépők hozzáállását, lelkes munkáját, valamennyien újra hitet tettek amellett, hogy együtt, egymásért érdemes tenni, érdemes élni! Köszönjük!

Nagy Mária

Szüreti felvonulás Ipolyhídvégen

Már régi idők óta hagyományként a szürethez tartozott a mulatozás, jókedv, vidámság. Ez jellemezte az idei szeptember 21-i szüreti felvonulást is Ipolyhídvégen, amely rendkívül sikeresre, jó hangulatúra sikeredett, ismét sok volt a résztvevő, fellépő és vendég.

A rendezvény ünnepi terményáldással egybekötött szentmisével vette kezdetét, majd a megszokott rendben zajlott, és mindenki nagyon jól érezte magát, aki részt vett rajta. Nem maradtak el a díszített kapuk, udvarok, a megvendégelés falunk lakói részéről, amit a szervezők ezúton szeretnének szívből megköszönni. A felvonulást a Kanta fivérek kísérték végig a falu utcáin vidám zenéjükkel, és végül a szabadtéri színpadnál is ők húzták a talpalávalót, rendesen megtáncoltatva a népet. Itt mindenki megvendégelésben részesült, és az elmaradhatatlan tábortüznél melegedhetett.

Köszönet mindenkinek, aki bármilyen módon kivette a részét a szervezésből, és így hozzájárult a felvonulás ünnepélyesebbé tételéhez és jó hangulatához.

Záhorský Zsuzsanna

Kerti teendők októberben

Az őszi kerti teendők közül az egyik legfontosabb az üresen maradt ágyások és területek megrágyázása és felszántása. Ilyenkor metszhetjük meg a gyümölcsfákat, betakaríthatjuk a kései zöldségeket, de vannak olyan növények is, amelyeket most ültethetünk el.

Az alma-, körte- és cseresznyefa metszését nyugodtan megkezdhetjük ősszel, de az sem baj, ha a tél elejéig várunk vele. Érdemes még a fagyok beállta előtt gombaölő szerrel bepermeteznünk a gyümölcsfáinkat. Ha a szamóca beérett, takarítsuk ki az ágyást, vágjuk le a növény felső részét, szedjük le az elszáradt leveleket, és tépjük le az indákat is. A piros és fekete ribiszkét, valamint az egrest is ilyenkor kell megmetszenünk, és ez a hónap a legkedvezőbb a málna- és szederbokrok gondozására, és az új hajtások szétültetésére is. Az utolsó babokat is most kell leszednünk, és a leveleit kiválóan felhasználhatjuk a komposztba is. Betakaríthatjuk a sárgarépát és a káposztát is. A káposztából a rejtőzködő meztelen csigákat kitűnően kiűzhetjük azzal, ha megsózzuk a külső leveleket sóval.

Ha minden zöldséget betakarítottunk, a szárazakat, gazt és egyéb növényeket érdemes összegyűjteni a komposztba, vagy a felásás során betemetni a föld alá, hogy zöldtrágyaként tápanyaggal lássák el a földet. Kiváló lehet még, ha a földet fehér mustármaggal vetjük be, ami azért nagyon értékes növény, mert ha megvárjuk, hogy ősszel és télen kikeljen és megnőjön, akkor tavasszal a föld alá beszántva értékes és tápanyagban gazdag földet kapunk majd.

Nem csak betakaríthatunk és rendbe tehetünk októberben a kertben, de vannak olyan zöldségek, amelyeket még most is elültethetünk. Ilyen a fokhagyma is, amelyet akár novemberben is elültethetünk, de érdemes most kihasználni a jó időt. Lóbabot is vethetünk, így tavasszal hamarabb indul majd fejlődésnek. A hidegebb éghajlatú területeken azonban jobb, ha tavaszig várunk a vetéssel, mert akkor könnyebben csírázik. Földbe kerülhet még a mezei saláta, sóska és a spenót. Ezek még a nagyobb fagyok előtt kikelnek, sőt a saláta még karácsonykor is szedhető, a másik két zöldség pedig kora tavasszal lesz betakarítható. A sóska elég szívós, élő levélzöldség, akár a fák árnyékába is vethetjük.

A növényvédelmi tennivalók sem érnek véget a betakarítás után. Permetezéseket is érdemes most beiktatunk, a peronoszpóra gombája ugyanis a lehullott levelekben és a kéregben is áttelel. A lisztharmatgombát a leveleken található apró fekete pontokról ismerhetjük fel. A kajszi-fák gutaütésére az ágak vagy később az egész fa elszáradásából következtethetünk. A kórokozók ősszel mindig a sebekben keresztül fertőznek, ezért lombhullás után nem szabad metszeni permetezés nélkül. A diófák levelein kialakuló barna foltokat a gnomóniás levélfoltosság gombája okozza. A kórokozó a dióburokokban telel át, ezért mindig fontos a lomb elégetése.

Ha jövőre szép és gondozott gyepet szeretnénk, fontos, hogy a hidegebb időszakokban is megfelelően gondoskodjunk a gyepről. Gereblyézzük össze a leveleket a gyepen, hogy megakadályozzuk a barna foltok kialakulását. Amennyiben a levelek ugyanis a gyepen maradnak, a fű nem tud tőlük szellőzni, így alakulnak ki rajta a barna foltok. Az összegyűjtött leveleket a fagyérzékeny növények töve köré öntve megóvhatjuk őket a későbbi fagykároktól. Szórjunk meszet a fűre a gyep megfelelő karbantartására. A mész segít megvédeni a gyepet a mohásodástól, a moha ugyanis a savanyú talajt kedveli. A homokos talaj például különösen gyorsan válhat savassá, ezért ilyen helyen jó szolgálatot tehet majd a mész. Ebben a hónapban vagy legkésőbb a következő hónap elején végezzük el az utolsó fűnyírást.

-ber-

Régi nóta,

bíres nóta

Járásunkban az idén 20. alkalommal rendeztük meg a magyarnóta-énekesek országos versenyét Őszirozsza címmel. Úgy gondoltuk, hogy a magyar nóta népszerűsítését havilapunkban is vállaljuk azzal, hogy minden számunkban leközölünk majd egy-két nótát, melyek közt lesznek örökzöldek, népszerűek, de kevésbé ismertek vagy ismeretlenek is. Akik ismerik majd a közreadott nótákat, azok énekeljék vagy dalolják, akik nem, azok igyekezzenek ezt másoktól megtanulni és eldalolni.

Hölgyek, urak, kis figyelmet kérek,
Muzsikusról szól most ez az ének,
Aki sok szép melódiát játszik,
És, ki mindig jókedvűnek látszik,

Akármilyen szomorúan ébred,
Vigan szolgálja az üdvösséged,
Nem is tudod, mit köszönhetsz néki,
Hogy bánatod így megérti.

*A muzsikusknak dalból van a lelke,
Az egész világ szíve dobog benne,
A muzsikusknak szmoking a kabátja,
És nincs egy igaz, jó barátja.*

Te megkeresed őt, ha szíved éget,
Ő muzsikál és megvigasztal téged.
Egy nóta, és te boldog könnyet ejtesz,
És minden rosszat elfelejtesz.

Leányok, legények,
Nóta nélkül semmi ez az élet.
Gazdagok, szegények,
A muzsikust, azt nagyon szeressétek!

*A muzsikusknak dalból van a lelke,
Az egész világ szíve dobog benne,
A muzsikusknak szmoking a kabátja,
És nincs egy igaz, jó barátja.*

Minden este újból szól az ének,
Bevallom, a muzsikus is téved.
Minden siker csak amolyan látszat,
Szerelmére mindhiába várhat.

Hölgyek, urak, eddig szól az ének,
Zárórákor vége a mesének,
Hazamegy a muzsikus, az árva,
És szerelmét nem találja.

*A muzsikusknak dalból van a lelke,
Az egész világ szíve dobog benne,
A muzsikusknak szmoking a kabátja,
És nincs egy igaz, jó barátja.*

Te megkeresed őt, ha szíved éget,
Ő muzsikál és megvigasztal téged.
Egy nóta, és te boldog könnyet ejtesz,
És minden rosszat elfelejtesz.

Leányok, legények,
Nóta nélkül semmi ez az élet.
Gazdagok, szegények,
A muzsikust, azt nagyon szeressétek!

*A muzsikusknak dalból van a lelke,
Az egész világ szíve dobog benne,
A muzsikusknak szmoking a kabátja,
És nincs egy igaz, jó barátja.*

ÖRÖKSÉG

KULTURÁLIS MŰHELY

előadássorozat

a Mikszáth Kálmán Művelődési Központban
(Balassagyarmat, Rákóczi fejedelem útja 50.)

Már szépül az alsósztrégovai Madách-kastély parkja

Az elmúlt hetekben került sor a Palóc-Hont-Podpoľanie: Közös hagyományörző tematikus út kialakítása és látogatóbarát fejlesztése elnevezésű, határokon átnyúló projekt eredményeinek bemutatására. A 2018-ban indult, közel másfél milliós összköltségű projekt megvalósult fejlesztéseit és a további terveket is bemutatták október 17-18-án. Az egyik állomás Alsósztrégova, ahol a résztvevők megismerkedtek a Madách-kastéllyal és a kastélyparkban végzett felújításokkal. Jarábik Gabriella, a SZNM - A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma igazgatója beszámolt arról, hogy az elhúzódo versenytagyalás és a minisztériumi ellenőrzési folyamat után csupán július elején kezdődhetett el a tényleges munka a parkban, de most már megfelelő ütemben haladnak a munkálatok. Az alsósztrégovai állomás összköltsége meghaladja a 280 ezer eurót. Az elmúlt hónapokban fapódiumot alakítottak ki a park területén, a kis amfiteátrum mellett pedig majd padokat is elhelyeznek. A szabadtéri színpadhoz egy kis szolgáltatóházikót is építettek. Új járda-felületet is kialakítanak természetes anyagokból, mely behálózza a parkot. A tavaszi hónapokban sor kerül a síremlék felújítására is: megszépülnek a tartóoszlopok és a zöldes színű homokkőből készült sírfedél. A munkálatokat a szlovák állam is támogatja, a kulturális minisztérium százezer euró értékű támogatást adott e célra. Ebből a csomagból végezték el a kiöregedett, beteg fák kivágását, továbbá ebből a forrásból készült a rózsaluga a Madách-kastély és a park szélén lévő szlovák alapiskola közötti területen. Játsszótér is létesül, és korszerűsítik a közvilágítást is. A kastélypark felújításával teljes pompájában látható lesz Az ember tragédiája szerzőjének egykori otthona.

Pásztor Péter írása nyomán

2019. október 22-én, kedden 18 órákor

Pekár István

újságíró

NEM AKARTUNK HÍRESEK LENNI
NÓGRÁD MEGYE FORRADALMA 1956

2019. november 5-én, kedden 18 órákor

Pap Gábor

művészettörténész

„ISMEREM AZ UTAT”
CSONTVÁRYVAL A NAPÚTON

2019. november 19-én, kedden 18 órákor

Felföldi László

néptáncutató

A MAGYAR NÉP TÁNC-HAGYOMÁNYA

2019. december 3-án, kedden 18 órákor

Szántai Lajos

művelődéstörténész

EMESE ÁLMA, ÁLMOS SZÜLETÉSE,
A HONFOGLALÓK BEJÖVETELE

2019. december 17-én, kedden 18 órákor

Petrás Mária

népdalénekes, keramikus

DALLAL, SZÓVAL, EGYSZERŰ
TANÍTÁSSAL A TELJES ÉLETET ÉLT
RÉGIEKRŐL

2020. január 7-én, kedden 18 órákor

Takaró Mihály

irodalomtörténész

NYÍRÓ JÓZSEF,
A SZÉKELYÉK APOSTOLA

2020. január 21-én, kedden 18 órákor

Párkányi Raab Péter

szobrászművész

ISTENRŐL, HIVATÁSRÓL,
MŰVÉSZETRŐL

2020. február 4-én, kedden 18 órákor

Bedő Imre

a Férfiak Klubja alapítója

A HARMÓNIKUS
FÉRFI-NŐ SZÖVETTSÉG

2020. február 18-án, kedden 18 órákor

Raffay Ernő

történész

A KERESZTÉNY EURÓPA
TÖNKRETÉTELE
A FRANCIA, A NÉMET ÉS A MAGYAR
KULTÚRHARC TÖRTÉNETE

2020. március 3-án, kedden 18 órákor

Makoldi Miklós

régész

A SZTYEPPEI
LOVAS NÉPEK GYÖKEREI

2020. március 17-én, kedden 18 órákor

Grandpierre Attila

csillagász, író, zenész

HÉLIOSZ
A NAP ÉS AZ ÉLET ÚJ NÉZŐPONTBÓL

2020. március 31-én, kedden 18 órákor

Raffay Andrea

irodalomtörténész

MAGYARORSZÁG ÚJJÁÉPÍTÉSÉNEK
KERESZTUTJÁN
BANGHA BÉLA ÉLETE ÉS MŰVEI

A Csemadok Nagykürtösi Területi Választmányának Facebook-profilja: <https://www.facebook.com/csemadokNTV/>
A Csemadok honlapja: www.csemadok-hu.eu; A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet honlapja: csemadok.sk/intezet

E lapszám megjelenését a Bethlen Gábor Alap támogatta.

KÜRTÖS Közéleti havilap. Kiadja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. A kiadásért felel Balogh Gábor, a CSNTV elnöke, telefon: 0907/84 22 67. Főszerkesztő Bodzsár Gyula, telefon: 0905/71 77 76. Szerkesztők: Hrubík Béla, Balogh Gábor. Műszaki szerkesztő: Kliment Éva. Korrektúra: Németh Ágota. Levélcím: 991 28 Vinica, Nékyská 397/27. E-mail: csemadokntv@gmail.com. Telefon: 0907/85 62 96. Nyilvántartási szám: EV 1419/08. ISSN 1336-3972. IČO 00 419 621. Nyomda: Csemadok OV Velký Krtfš. Terjeszti: a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. Ára 0,50 EUR. Megjelenik 800 példányszámban. A szerkesztőség álláspontja nem minden esetben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.